

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΓ' ΚΥΚΛΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ 5

Στο τελευταίο πριν τις γιορτές Δελτίο ανέλυσα τη θεμελιώδη δομή της κοσμικής τάξης όπως προκύπτει από το απόλυτο δεδομένο του Είναι.

Είναι καίριας σημασίας ο *a priori* χαρακτήρας της οντολογικής θεωρίας κατά τον κλασσικό Λόγο του Όντος. Ακριβώς επειδή ο τρόπος σκέψης του Ελληνισμού είναι η νόηση όχι ενός υποκειμένου που νοεί αλλά της πραγματικότητας που νοείται (δεν θέλω να πω «ενός αντικειμένου που νοείται» γιατί αυτό εισάγει το Ευρωπαϊκό μη ον, όπως θα δούμε ενδελεχώς στο επόμενο μέρος των ερευνών μας εφέτος), γι' αυτό ακριβώς ο Λόγος είναι Λόγος του Όντος, δηλαδή εκφράζει το «νοερό φως», την φωτεινότητα του όντος, αυτό δηλαδή που κάνει το ον φανερό φωτίζοντας το σκότος της απόλυτης ρίζας του, εκφράζει ακριβέστερα την τάξη της ίδιας της πραγματικότητας της ύπαρξης, οπότε και παράγει από μόνος του τη θεωρία του όντος, ή, μιλώντας μεταφορικά, κοιτάζει μέσα του για να δει καλύτερα έξω του. Το ότι το ον είναι κατανοητό σημαίνει ότι έχει τάξη, μια λογική διαρθρωση. Αυτή η λογική τάξη είναι το φώς του, και βγαίνει από αυτό φωτίζοντας την ψυχή που μπορεί να ταυτισθεί με αυτό και να γίνει νους του όντος. Από την εμπειρική εξέταση των πραγμάτων δια των αισθήσεων που μας δίνει πληροφόρηση αλλά όχι αληθινή γνώση της πραγματικότητας, μεταβαίνουμε στη «λογική» ανάλυση του όντος, δηλαδή στην αναζήτηση της εσωτερικής τάξης του. Όπως λέει ο Πλάτων,

...καὶ ἔδεια μὴ παντάπασιν τὴν ψυχὴν τυφλωθεῖν βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὀμμασι καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἄπτεσθαι αὐτῶν. Ἔδοξε δὴ μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν.

Φαίδων, 99e

[«...φοβήθηκα μὴ τυφλωθῶ τελείως στην ψυχή μου βλέποντας τα πράγματα με τα μάτια και επιχειρώντας με κάθε μια από τις αισθήσεις να ἔλθω σε επαφή με αυτά. Μου φάνηκε λοιπόν ότι πρέπει, καταφεύγοντας στους λόγους, να αναζητῶ σε αυτούς την αλήθεια των ὄντων»].

Η εμπειρική αντίληψη των πραγμάτων δια των αισθήσεων, και η μνήμη και η τριβή που συνδέονται με αυτήν, είναι ασφαλώς απαραίτητες προϋποθέσεις για την ουσιαστική «εν

λόγοις» φιλοσοφική έρευνα στην περίπτωση του κάθε ατόμου. Γιατί χρειάζονται λαβές διανοητικές για να «πιαστεί» και προχωρήσει η νοερή επεξεργασία του αισθητικού υλικού των πληροφοριών που συγκεντρώνονται με τις αισθήσεις και συγκρίνονται και διαχωρίζονται και ταξινομούνται με την εμπειρία. Το θέμα δεν είναι η ψυχολογική προτεραιότητα της εμπειρίας έναντι του φιλοσοφικού λόγου, αλλά η συστηματική αυτάρκεια του Λόγου να γνωρίσει τον εαυτό του και συνεπώς, εφόσον είναι Λόγος του Όντος (και όχι του υποκειμένου Εγώ) να φανερώσει το ίδιο το Ον.

Από το απόλυτο δεδομένο του ΕΙΝΑΙ προκύπτουν δια του Λόγου του Όντος οι θεμελιώδεις δομές και συνθήκες της ύπαρξης. Από το ότι το Ον είναι, παράγεται «λογικά» τι το ον είναι και πώς είναι.

Είδαμε στο προηγούμενο Δελτίο τη Στατική της Οντολογίας, τις βασικές δομές της διάρθρωσης του Όντος σε Κόσμο, σε εύκτακτη κατάσταση ισορροπίας. Η αρμονία του όντος όπως τη διακριβώνουμε αποκαθίσταται όμως επί ενός «σειομένου εδάφους»: ο κόσμος των φαινομένων ευρίσκεται σε μια συνεχή κίνηση και μεταβολή σε όλα τα πεδία και σε όλες τις διαστάσεις. Κίνηση στον χώρο, ακατάπαυστη μεταβολή στις ποιότητες και σχέσεις, διαρκής ανάλυση από ενότητες σε πολλαπλότητες και σύνθεση από πολλαπλότητες σε ολοκληρώματα – η ροή του γίνεσθαι σε όλη της τη φαντασμαγορία είναι εξίσου ουσιώδης χαρακτήρας του είναι των φαινομένων, όσο και η τάξη και αρμονία του. Αλλά όπως το φαίνεσθαι έχει Είναι γιατί έχει τάξη, έτσι έχει Είναι και γιατί έχει ρυθμό. Ο ρυθμός του συνεχούς γίνεσθαι συνιστά τη Δυναμική της Οντολογίας.

Όπως η Στατική, έτσι και η Δυναμική του Όντος παράγεται από το απόλυτο γεγονός του Είναι.

Κάθε ον δρα ενεργώντας κατά τη δύναμη της ουσίας του. Το ότι δεν είναι το απόλυτο Ον (σαν το Παρμενίδειο) σημαίνει ότι είναι πεπερασμένο. Η ουσία του είναι επομένως ωρισμένη, έχει ένα συγκεκριμένο χαρακτήρα και μια συγκεκριμένη ταυτότητα, είναι αυτό και όχι εκείνο, είναι ταυτό προς ένα ωρισμένο περιεχόμενο του είναι και έτερο από κάθε άλλο, είναι ένα ον δίπλα σε άλλα που μερίζουν την απολυτότητα του Ενός Όντος σε Πολλά Όντα. Το πεπερασμένο του είναι ενός από τα πολλά όντα, σημαίνει ωρισμένη ουσία του όντος αυτού και αυτό σημαίνει πεπερασμένη ισχύ (ωρισμένη σε ποιότητα και περιωρισμένη σε μέγεθος), και αυτό σημαίνει το ίδιο πεπερασμένη ενέργεια. Ενέργεια ωρισμένου είδους και ποσότητας σημαίνει ένα περι-ωρισμένο πεδίο. Το πέρας του καθορίζεται από τον συσχετισμό του υπόψη όντος με τα άλλα όντα της «γειτονιάς» του, όπως στην περίπτωση πεδίων βαρύτητας μεταξύ διαφόρων μαζών. Το κάθε ον έχει ένα ίδιο πέρας, από το είναι της ύπαρξής του μέχρι τα όρια της δικαιοδοσίας του, του «ζωτικού χώρου» ενεργείας του. Η Κοσμική Τάξη είναι η διάταξη αυτή μεγαλύτερων και μικρότερων ζωτικών χώρων γύρω από τα όντα της πραγματικότητας. Η Δομή αυτού του καταμερισμού είναι, όπως είδαμε, και η Μοίρα της Ύπαρξης.

Το Κοσμικό Σύστημα της πραγματικότητας ευρίσκεται σε ευσταθή ισορροπία. Αυτό περιγράφει η Στατική Οντολογία. Αλλά η ισορροπία είναι δυναμική. Καθορίζεται και εμπεδώνεται από τον αγώνα μεταξύ των διαφόρων όντων για μεγιστοποίηση του ζωτικού χώρου τους. Η Δυναμική Οντολογία περιγράφει τον ρυθμό της κοσμικής ύπαρξης μέσω του οποίου εγκαθιδρύεται η γενικευμένη ισορροπία του φυσικού συστήματος της πραγματικότητας.

Στην απλούστερη μορφή της η ισορροπία ορίζει το κοινό πέρας των δυναμικών πεδίων δυο όντων. Αυτό το όριο ισορροπίας είναι εκεί που η ασκούμενη δύναμη εκατέρωθεν είναι ίση. Αν το μετατοπίσουμε προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση η μια αντίστοιχη δύναμη θα είναι

μεγαλύτερη από την άλλη, οπότε το όριο θα μετατεθεί προς την αντίθετη κατεύθυνση μέχρι να συμπέσει με το όριο ισορροπίας. Όσο περισσότερο το όριο μετατίθεται προς τη μια κατεύθυνση, τόσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά δύναμης των δυο όντων στο νέο σημείο οριοθέτησης, και συνεπώς τόσο μεγαλύτερη είναι η δύναμη επαναφοράς του ορίου προς την κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας. Αλλά αυτό ακριβώς είναι που ορίζει μια απλή αρμονική ταλάντωση.

Υποθέστε ένα υλικό σημείο (μάλλον σώμα μικρού όγκου) στο οποίο ασκούνται δυο αντίθετες δυνάμεις (επί της αυτής ευθείας). Στη θεωρητική περίπτωση όπου δεν ασκείται καμιά άλλη δύναμη στο σώμα, οι δυνάμεις θα είναι ίσες στην κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας του σώματος η οποία είναι και η φυσική κατάσταση του σώματος. Αφού η κατάσταση ισορροπίας είναι στην προκειμένη περίπτωση ευσταθής, σε κάθε απομάκρυνση από το σημείο ευσταθούς ισορροπίας που θα προκύψει για οποιονδήποτε λόγο ο οποίος δεν θα συνεπιφέρει μόνιμη παρεμβολή, αναπτύσσεται τέτοια διαφορά μεταξύ των δυνάμεων, ώστε η συνισταμένη δύναμη να είναι ανάλογη προς τη μετατόπιση του σώματος από την κατάσταση φυσικής ισορροπίας του, και να ασκείται προς την αντίθετη φορά από τη μετατόπιση. Έτσι το σώμα φθάνει σε ένα σημείο μέγιστης απομάκρυνσης από την κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας, όπου η δυναμική απομάκρυνσής του εξισορροπείται από τη δύναμη επάνοδου του που αναπτύσσεται και που αυξάνεται όσο το σώμα απομακρύνεται από την κατάσταση φυσικής ισορροπίας του. Έτσι αρχίζει η επάνοδός του προς αυτήν. Όταν την φθάσει, οι ασκούμενες αντίθετες δυνάμεις εξισούνται, αλλά το σώμα δεν σταματά στην κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας του αλλά συνεχίζει λόγω της ορμής του, απομακρυνόμενο τώρα προς την αντίθετη κατεύθυνση. Και το φαινόμενο αναστρέφεται λειτουργώντας κατοπτρικά. Κ.ο.κ.

Η μαθηματική διατύπωση του φαινομένου έχει ως εξής. Έστω $x(t)$ το μέτρο της απομάκρυνσης από την κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας, και $F(t)$ η ασκούμενη συνισταμένη δύναμη στο σώμα, και τα δυο μεγέθη ως συναρτήσεις του χρόνου. Τότε ισχύει:

$$F = -kx$$

όπου k μια σταθερά που χαρακτηρίζει την ιδιαίτερη φύση του φαινομένου.

Αλλά η δύναμη είναι ανάλογη της επιτάχυνσης της μεταβολής της θέσης/ κατάστασης του σώματος, δηλαδή του ρυθμού μεταβολής του ρυθμού μεταβολής της θέσης του.

$$F = mx''$$

όπου x'' η δεύτερη παράγωγος ως προς τον χρόνο της απόστασης του σώματος από την κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας του, και m μια σταθερά του συγκεκριμένου κάθε φορά σώματος. Συνεπώς:

$$mx'' + kx = 0$$

Αυτή η κανονική διαφορική εξίσωση δευτέρου βαθμού έχει λύση μια ημιτονοειδή συνάρτηση:

$$x(t) = A \sin((2\pi/T)t + \phi)$$

όπου A το (μέγιστο) εύρος της ταλάντωσης, T η περίοδος και ϕ μια σταθερά διαφορά φάσης.

Η ημιτονοειδής απλή αρμονική ταλάντωση αποτελεί την περιοδική κίνηση ενός φυσικού ανεξάρτητου συστήματος με κατάσταση ευσταθούς ισορροπίας, ενός συστήματος δηλαδή χωρίς εσωτερική τριβή και εξωγενή παρέμβαση. Η εισαγωγή στο σύστημα τριβής (μικρότερης από ένα όριο που κάνει το σύστημα πολύ ανελαστικό) ή κάποιας διαρκούς ή επαναλαμβανόμενης εξωτερικής παρέμβασης κάνει το σύστημα να κινείται με πιο περίπλοκη περιοδική ταλάντωση.

Ένα παράδειγμα φυσικού φαινομένου απλής αρμονικής ταλάντωσης είναι η κίνηση ενός βάρους, που κρέμεται από σταθερό σημείο με ένα ελατήριο, πάνω και κάτω από το σημείο ευσταθούς ισορροπίας. Άλλο παράδειγμα είναι η κίνηση του εκκρεμούς (για μικρές γωνίες απομάκρυνσης). Τρίτο είναι η μοριακή πάλμωση.

Η αποκατάσταση των ορίων της κοσμικής τάξης (της Μοίρας της Ύπαρξης) γίνεται όπως είδαμε με την ημιτονοειδή περιοδικότητα της απλής αρμονικής ταλάντωσης γύρω από το σημείο μιας ευσταθούς ισορροπίας. Η απλή αρμονική ταλάντωση είναι συνεπώς ο θεμελιώδης ρυθμός του Είναι.

Μπορούμε να γενικεύσουμε. Μια αλληλουχία αναγκαίων συναγωγών μας φέρνει από το απόλυτο δεδομένο του ΕΙΝΑΙ στην περιοδικότητα του Κόσμου του Γίγνεσθαι. Κάθε ον ως ον (τό'ον ή'όν του Αριστοτέλη) και όσο είναι ον, ως μετέχον στην απολυτότητα του Είναι, είναι βασικά σε ευσταθή ισορροπία. Ο λόγος είναι ότι δεν μπορεί να ευρίσκεται σε συστηματική ανισορροπία. Γιατί δεν έχει να ταλαντωθεί μεταξύ της ύπαρξης και κάποιου άλλου πράγματος, αφού εκτός από το Είναι δεν υφίσταται τίποτε άλλο. Δεν υπάρχει τίποτε που να του προκαλέσει μόνιμη ανισορροπία. Κάποιο έτερο ον μπορεί να του δημιουργήσει προσωρινή ανισορροπία. Αλλά ο συσχετισμός μεταξύ τους θα καταλήξει σε μια κατάσταση ισορροπίας εσωτερικά στα δυο όντα και στη σχέση μεταξύ τους. Το ον είναι λοιπόν σε γενικευμένη ευσταθή ισορροπία. Ισορροπία συμβαίνει όταν οι ασκούμενες δυνάμεις σε ένα οποιοδήποτε ον ή σύστημα όντων εξισορροπούν μεταξύ τους. Κλασσική διατύπωση έδωσε στην ενόραση αυτή ο Αλκμαίων σε σχέση με την υγεία. Η κατάσταση ισορροπίας ενός οργανικού σώματος είναι η υγεία. Και αυτή ορίζεται από την ισότητα των δυνάμεων που δρουν στο σώμα ως συστατικοί του παράγοντες. Ο Αλκμαίων μιλάει για τη «ισονομία» των δυνάμεων ως συνεκτική της υγείας και την «μοναρχία» μιας οποιασδήποτε από αυτές ως δημιουργό νόσου.

Ἀλκμαίων τῆς μὲν υἰγείας εἶναι συνεκτικὴν τὴν ἰσονομίαν τῶν δυνάμεων, υἰγροῦ, ξηροῦ, ψυχροῦ, θερμοῦ, πικροῦ, γλυκεὸς καὶ τῶν λοιπῶν, τὴν δ' ἐν αὐτοῖς μοναρχίαν νόσου ποιητικὴν- φθοροποιὸν γὰρ ἐκάτερου μοναρχίαν.

Ἀλκμαίων 24B4 DK

[Ο Αλκμαίων (υπεστήριζε) ότι της μεν υγείας είναι συνεκτική η ισονομία των δυνάμεων, του υγρού, του ξηρού, του ψυχρού, του θερμού, του πικρού, του γλυκού και των λοιπών, ενώ η μοναρχία σε αυτές δημιουργεί νόσο. Γιατί η μοναρχία φθείρει το (άλλο) αντίθετο.]

Τα στοιχεία που συνθέτουν τον οργανισμό είναι ουσίες που έχουν χαρακτηριστικές δυνάμεις – ή, εναλλακτικά και ισοδύναμα, οι δυνάμεις είναι ουσίες και στοιχεία συστατικά του σώματος. Ο Αλκμαίων χρησιμοποιεί τις εναντιότητες ως συστατικά στοιχεία γιατί είχε διαγνώσει και εκφράσει θεμελιακά τον θεμελιώδη και καθολικό δυισμό της πραγματικότητας, όπως θα δούμε αμέσως παρακάτω. Η κυριαρχία ενός εκ των αντιθέτων ενός διπόλου καταστρέφει το αντίθετό του.

Η ισορροπία λοιπόν αποκαθίσταται στο σημείο ισοδυναμίας, ισότητας των δρυσών δυνάμεων. Ευσταθής ισορροπία επισυμβαίνει όταν το ον ή το σύστημα έχει την εγγενή ροπή να επανέρχεται στην κατάσταση ισορροπίας του μετά από κάθε διατάραξή της.

Τι δημιουργεί αυτή την εγγενή ροπή αυτοδιόρθωσης σε ένα φυσικό σύστημα;

Ο κόσμος των φαινομένων χαρακτηρίζεται από θεμελιώδη και πανταχού παρούσα διπολικότητα. Ο Νόμος των Αντιθέτων ισχύει σε όλη τη φύση των πραγμάτων. Τα πάντα υπακούουν στην Αρχή της Εναντιότητας. Στο ψυχρό αντιτίθεται το θερμό και στο σκοτεινό το φωτεινό, στο σκληρό το μαλακό, στο ξηρό το υγρό, στο ευθύ το καμπύλο, στο θήλυ το αρρεν, στη στάση η κίνηση, στο ενιαίο το πολλαπλό, στο αμβλύ το οξύ, στον εδραίο

χαρακτήρα ο μεταβλητικός, στον απαθή ο οργίλος κ.ο.κ. Ο Πυθαγόρειος Αλκμαίων διατύπωσε αυτή την αρχή των αντιθέτων (24A3 DK). Ο Πυθαγορισμός ανήγαγε τον καθολικό αυτό δεισμό των φαινομένων σε όλα τα πεδία της ύπαρξης σε έναν απόλυτο Δεισμό Πρώτων Αρχών. Η πρώτιστη αρχή όλων των αντιθέσεων είναι ο Δεισμός Πέρατος και Απείρου. Το άπειρο ως δυναμερής απροσδιοριστία, γόνιμη μήτρα κάθε συγκεκριμένης ύπαρξης. Και το πέρας ως καθοριστική μορφή, η οριοθέτηση και ορισμός του αόριστου σε κάτι συγκεκριμένο. Η σύζευξη πέρατος και απειρίας γεννά το ον του κόσμου των φαινομένων. Η απειρία το κάνει να ρέει και να μερίζεται και συντίθεται και να μεταλλάσσεται. Το πέρας το θεμελιώνει στην έδρα της ταυτότητάς του, του επιτρέπει να είναι ένα ον μέσα στην πολλαπλότητα και μεταβολή του. Αλλά κάθε απειρία-απροσδιοριστία αποτελείται από, ή ανάγεται σε, ένα συνεχές πεδίο μεταβολής, ένα continuum. Και ένα continuum ισοδυναμεί με ένα πεδίο μεταβολής μεταξύ δυο αντιθέτων.

Το συνεχές της θερμοκρασίας, π.χ., είναι το πεδίο μεταβολής μεταξύ του θερμού και του ψυχρού. Αυτό το continuum συνιστά το «άπειρο» της θερμοκρασίας, ένα πεδίο απροσδιοριστίας το οποίο επιδέχεται άπειρους προσδιορισμούς. Το πέρας δεν δίνει έναν οποιοδήποτε προσδιορισμό σε αυτό το συνεχές (οποιαδήποτε τιμή της θερμοκρασίας), αλλά εκείνο τον προσδιορισμό που αποτελεί το σημείο ισορροπίας για τη θερμοκρασία ενός συγκεκριμένου συστήματος, π.χ. του κλίματος μιας ωρισμένης γεωγραφικής περιοχής. Για τον συγκεκριμένο τόπο το σημείο ισορροπίας είναι εκείνο όπου το θερμό και το ψυχρό εξισορροπούνται. Γενικά η κλιματολογική θερμοκρασία είναι αυτός ο προσδιορισμός της θερμοκρασίας στον οποίο εξισορροπούνται η θερμότητα και η ψυχρότητα. Και επειδή πρόκειται για τον προσδιορισμό ενός συστήματος του κόσμου των φαινομένων (όπου συμμετέχει δηλαδή και η άλλη αρχή, η απειρία, δίνοντας μια συνεχή ταραχή στα συστήματα των φαινομένων), ο προσδιορισμός δεν είναι στατικός αλλά δυναμικός. Η κλιματολογική ισορροπία θερμού και ψυχρού εκφράζεται επομένως, σύμφωνα με τη λογική που ανέλυσα παραπάνω, με περιοδικότητα. Και αυτό κάνει τη διαδοχή των εποχών του χρόνου. Ο ενιαυτός ορίζεται από αυτή την περιοδικότητα. Αν ήταν ένα απομονωμένο σύστημα θερμοκρασίας χωρίς άλλες παραμέτρους, η περιοδικότητα θα συνίστατο σε μια απλή αρμονική ταλάντωση. Αλλά επειδή το σύστημα είναι σύνθετο και πολυδιάστατο, υπάρχουν και άλλοι συνεργοί παράγοντες στην κλιματολογική εξέλιξη. Π.χ. υπάρχει το continuum της υγρασίας και ξηρασίας, υπάρχει η αλληλεπίδραση ενός τόπου με τους γειτονικούς του και με μακρινότερους (π.χ. το Ρεύμα του Κόλπου), υπάρχει η γεωμορφολογία της περιοχής και οι μεταφορές μαζών αέρα (άνεμοι) και υδάτων (ρεύματα). Συνεπεία όλων αυτών των αλληλεπιδρώσεων συνιστωσών, ο ενιαυτός έχει μια θερμοκρασιακή περιοδικότητα που δεν εκφράζεται από την απλή αρμονική ταλάντωση. Μένει όμως αυτή στο βάθος του σκληρού πυρήνα της ύπαρξης, πάνω στην οποία επιπροστίθενται άλλες παράμετροι με άλλες αντιθέσεις και άλλες συνεπακόλουθες απλές αρμονικές ταλαντώσεις, δημιουργώντας στο τέλος μια σύνθετη περιοδικότητα. Στη ρίζα δηλαδή κάθε περιοδικότητας ευρίσκεται η απλή αρμονική ταλάντωση, η ημιτονοειδής συνάρτηση στον χρόνο του οριζοντος μεγέθους για ένα φαινόμενο.

Ο Δεισμός της ύπαρξης στον κόσμο των φαινομένων του Γίγνεσθαι, παράγει τον θεμελιώδη Ρυθμό του Είναι: την απλή αρμονική ταλάντωση. Ο Δεισμός έτσι εγγυάται την ευστάθεια των φυσικών συστημάτων, και το κάνει καλύτερα και αποτελεσματικότερα από τον Μονισμό της Αρχής σε αυτό το θέμα. Να ποιος είναι ο βαθύτερος συστηματικός λόγος (πέρα από ιστορικές επιρροές) που ο Παρμενίδης υιοθετεί τον Πυθαγόρειο Δεισμό όταν προβαίνει

από την Οντολογία του Είναι στην Οντολογία (Στατική και Δυναμική) του Γίγνεσθαι.